

Presenting a Value System Pattern of Female' High School of Secondary High School of Tehran City

Leila. Karimi¹, Mahboubeh. Abdollahi^{2*} & Fattah. Nazem²

1. PhD student, Department of Educational Sciences, Roudhen Branch, Islamic Azad University, Roudhen, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Roudhen Branch, Islamic Azad University, Roudhen, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Article type

Original research

Pages: 376-385

Corresponding Author's Info

Email:

mahbubeh.abdollahi@iau.ac.ir

Article history:

Received: 2022/12/27

Revised: 2023/03/02

Accepted: 2023/03/17

Published online: 2023/03/19

Keywords:

Value system, Female' high schools, Secondary high school

ABSTRACT

Background and Aim: The value systems play an effective role in improving educational systems, including the education system. Therefore, the purpose of this study was investigating and presenting a value system pattern of female' high schools of secondary high school. **Methods:** The current research was descriptive from correlation type. The research population were the managers and employees of female' high schools of secondary high school of Tehran city in 2020-21 academic years with number 2934 people, which based on Cochran's formula the sample size was estimated to be 196 people, which this number were selected by purposive sampling method. The research tools were included a demographic information form and a researcher-made questionnaire of value system of high schools (60 questions), which the content validity of the questionnaire was confirmed by the opinion of experts, and its total reliability was calculated with using the Cronbach's alpha method 0.94. After collecting the data with the above tools, they were analyzed by exploratory factor analysis in SPSS and Smart PLS software. **Results:** The findings showed that the value system of female' high schools of secondary high school had 7 components of self-reliance, universalism and benevolence, success, management, power, security and conformity, and tradition and motivation which the factor load of all of them was higher than 0.50, the average variance extracted of all of them was higher than 0.60 and the reliability of all of them with using Cronbach's alpha method was higher than 0.70. Also, the value system of female' high schools had a direct and significant effect on all seven components of self-reliance, universalism and benevolence, success, management, power, security and conformity, and tradition and motivation ($P < 0.05$). **Conclusion:** The results indicated the effective role of the value system of female' high schools of secondary high school on all seven components of self-reliance, universalism and benevolence, success, management, power, security and conformity, and tradition and motivation. These results have many practical implications for the specialists and planners of the education system, and they based on the results of this study can take an effective step towards improving the value system of high schools.

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article:

Karimi, L., Abdollahi, M., & Nazem, F. (2022). Presenting a Value System Pattern of Female' High School of Secondary High School of Tehran City. *Jayps*, 3(3): 376-385.

پاییز و زمستان ۱۴۰۱، دوره ۳، شماره ۳ (پیاپی ۶، ویژه نامه تحصیلی)، صفحه‌های ۳۸۵-۳۷۶

ارائه الگوی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه شهر تهران

لیلا کریمی^۱، محبوبه عبدالهی^{۲*} و فتاح ناظم^۲

۱. دانشجوی دکتری، گروه علوم تربیتی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

۲. استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی صفحات: ۳۸۵-۳۷۶	زمینه و هدف: نظام‌های ارزشی نقش موثری در بهبود نظام‌های آموزشی از جمله نظام آموزش و پرورش دارند. بنابراین، هدف این مطالعه بررسی و ارائه الگوی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه بود. روش پژوهش: پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش مدیران و کارکنان دبیرستان‌های دخترانه شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۴۰۰ به تعداد ۲۹۳۴ نفر بودند که بر اساس فرمول کوکران حجم نمونه ۱۹۶ نفر برآورد که این تعداد با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی و پرسشنامه محقق‌ساخته نظام ارزشی دبیرستان‌ها (۶۰ سوالی) بود که روایی محتوایی پرسشنامه با نظر خبرگان تایید و پایایی کل آن با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۴ محاسبه شد. داده‌ها پس از گردآوری با ابزارهای فوق با روش تحلیل عاملی اکتشافی در نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS تحلیل شدند. یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه دارای ۷ مولفه خوداتکایی، جهان‌گرایی و خیرخواهی، موفقیت، مدیریت، قدرت، امنیت و همنوایی و سنت و انگیزش بود که بار عاملی همه آنها بالاتر از ۰/۵۰، میانگین واریانس استخراج‌شده همه آنها بالاتر از ۰/۶۰ و پایایی همه آنها با روش آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷۰ به‌دست آمد. همچنین، نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه بر هر هفت مولفه خوداتکایی، جهان‌گرایی و خیرخواهی، موفقیت، مدیریت، قدرت، امنیت و همنوایی و سنت و انگیزش تاثیر مستقیم و معنادار داشت ($P < 0/05$). نتیجه‌گیری: نتایج حاکی از نقش موثر نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه بر هر هفت مولفه خوداتکایی، جهان‌گرایی و خیرخواهی، موفقیت، مدیریت، قدرت، امنیت و همنوایی و سنت و انگیزش بود. این نتایج برای متخصصان و برنامه‌ریزان نظام آموزش و پرورش تلویحات کاربردی بسیاری دارد و آنان بر اساس نتایج این مطالعه می‌توانند گام موثری در جهت بهبود نظام ارزشی دبیرستان‌ها بردارند.
اطلاعات نویسنده مسئول ایمیل: mahbubeh.abdollahi@iau.ac.ir سابقه مقاله تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۰/۰۶ تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۱/۱۲/۱۱ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۱۲/۲۶ تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۲/۲۸	
واژگان کلیدی نظام ارزشی، دبیرستان‌های دخترانه، دوره دوم متوسطه.	
انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است. تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.	
شیوه استناد به این مقاله کریمی، لیلا، عبدالهی، محبوبه، و ناظم، فتاح. (۱۴۰۱). ارائه الگوی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه شهر تهران. دوفصلنامه مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان، ۳(۳): ۳۸۵-۳۷۶.	

مقدمه

در هر کشوری دانش‌آموزان به‌ویژه دانش‌آموزان نوجوان آینده‌سازان کشور محسوب می‌شوند و یکی از اهداف مهم نظام آموزش و پرورش، تربیت و پرورش افرادی است که قادر باشند بر مسائل و مشکلات زندگی روزمره غلبه نمایند. از آنجایی که دانش‌آموزان رکن اساسی نظام آموزش و پرورش در دستیابی به اهداف آموزشی هستند، لذا توجه به این قشر از لحاظ آموزشی و تربیتی موجب رشد آموزشی، تربیتی، باروری و شکوفایی هر چه بیشتر این نظام می‌شود (میرحسینی، شیرازی و کربلایی هرته، ۱۴۰۰). نوجوانی دوره‌ای پیچیده از رشد و تکامل همراه با تغییرها و تحول‌های فیزیکی، شناختی، اجتماعی و هیجانی است که نیازمند سازگاری و انطباق با تغییرها و تحول‌ها می‌باشد (جیانگ، کیم و بونگ^۱، ۲۰۲۰). نوجوانی از مراحل مهم رشد و تکامل بین مراحل کودکی و بزرگسالی است که آثار و پیامدهای آن تا پایان زندگی مشهود می‌باشد (بایدن، اسزلیک، کاوزوس- رهگ، انییکا، پپلز و کاسون^۲، ۲۰۲۲).

یکی از مسائل مهم برای بررسی و پژوهش درباره دانش‌آموزان نوجوان، مساله نظام ارزشی^۳ است. در حوزه آموزش و پرورش مقوله ارزش‌ها یکی از مسائل مهم و اساسی می‌باشد. زیرا انتقال ارزش‌های جامعه یکی از کارکردهای مهم نظام آموزش و پرورش است (کاستیگلیون، رامپولو و لیساردیلو^۴، ۲۰۱۴). در دوره نوجوانی یا جوانی ارزش‌ها متحول می‌شوند و مفاهیم ارزشی مورد تردید و سوال قرار می‌گیرند تا ارزش‌ها درونی شوند و ارزش‌های درونی شده، شخصیت فرد را بسازند و تشکیل دهند (سیلیک، دیولسیک و ویسیک^۵، ۲۰۱۳). ارزش‌ها یکی از ابعاد مهم و اساسی شخصیت و زندگی اجتماعی، جهت‌دهنده و تعیین‌کننده رفتار، پایه و اساس درک نگرش‌ها و انگیزش‌ها و اساس فهم رفتارهای فردی و اجتماعی می‌باشد (نیونان و دی دومینیکو^۶، ۲۰۲۲). ارزش‌ها شامل عقاید و اصولی هستند که از نظر فردی و

اجتماعی یک رفتار را بر رفتار مخالف ترجیح می‌دهند و نظام ارزشی نشان‌دهنده اولییتی است که یک فرد برای انواع ارزش‌های خود قائل می‌باشد (ارگینیلی، گوهر و تیمیریوکوا^۷، ۲۰۰۷). نظام ارزشی در هر جامعه‌ای به مجموعه‌ای از فرآیندهای رفتاری و ذهنی، الگوها و روش‌ها، شیوه‌های گفتاری و فنون بدنی اطلاق می‌شود که در چارچوب و موقعیت از پیش تعریف‌شده پذیرفته می‌شود. بدین ترتیب نظام ارزشی در هر جامعه بیشتر یک پیوستار قابل انعطاف از رفتارها، اندیشه‌ها و واژه‌ها است که افراد بر روی آن حرکت می‌کنند و بر اساس قضاوت‌ها و ارزیابی‌های حاصل از آن عمل می‌نمایند (عطایی کچویی، انصاری و کیانپور، ۱۳۹۶). ارزش‌ها ریشه‌دارترین عنصر فرهنگی هستند که از سنت‌ها، مبانی اخلاقی و ایدئولوژی حاکم بر جامعه تاثیر می‌پذیرند و امروزه برخلاف گذشته به دلیل تغییرها و تحول‌های سریع و شتابان، نظام‌های ارزشی خیلی سریع تغییر می‌یابند (هولتسچلاگ، مورالس، مسیودا و میدیو- الیوارز^۸، ۲۰۱۳).

ارزش‌ها انعکاسی از نیازهای مادی و روانی انسانی و تبلوری از وضعیت ارتباط متقابل و روابط اجتماعی هستند که از نظر اکثر افراد جامعه دارای یک مطلوبیت است (آزیونیا، اکسیوتیژ و بینیکی^۹، ۲۰۱۹). ارزش‌ها به مثابه پدیده‌های اجتماعی یکی از مشخصه‌های مهم جوامع هستند که ساختار فرهنگی را تشکیل و در ابعاد مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و غیره تاثیر کوتاه‌مدت و بلندمدت دارند و شناخت آنها نقش بسیار مهمی در شناسایی تحولات فرهنگی ایفا می‌کند. همچنین، اولویت‌های ارزشی افراد متفاوت است که این امر بر رفتارها و کنش‌های فردی و اجتماعی افراد تاثیر می‌گذارد (موسیوند، ۱۳۹۹). ارزش‌ها تحت تاثیر عوامل فرهنگی، اعتقادی، اقتصادی، سیاسی، علمی و اجتماعی شکل می‌گیرند و علاوه بر آن تحت تاثیر یادگیری، عوامل تاریخی، خانواده، آموزش و پرورش، زمان، مکان و

5 . Silic, Dulcic & Visic

6 . Nunan & Di Domenico

7 . Ergeneli, Gohar & Temirbekova

8 . Holtschlag, Morales, Masuda & Maydeu-Olivares

9 . Azionya, Oksiyutycz & Benecke

1 . Jiang, Kim & Bong

2 . Baiden, Szlyk, Cavazos-Rehg, Onyeaka, Peoples & Kasson

3 . Value System

4 . Castiglione, Rampullo & Licciardello

می‌گردند. پرنیان، فدوی و قلی‌زاده (۱۳۹۹) ضمن پژوهشی درباره شناسایی مولفه‌های نظام ارزشی اعضای هیأت‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی به این نتیجه رسیدند که نظام ارزشی آنان شامل ابعاد ارزش‌های خیرخواهی (با مولفه‌های نوع‌دوستی و مسئولیت‌پذیری)، ارزش‌های اخلاقی (با مولفه‌های صداقت‌طلبی، اخلاص و وجدان‌طلبی)، ارزش‌های اجتماعی (با مولفه‌های تاثیرگذاری بر دانشجو، رعایت اصول ارتباطی، احترام به عقاید دیگران و عدالت رفتاری)، ارزش‌های مادی (با مولفه‌های تأمین مالی و حمایت مالی)، ارزش‌های علمی (با مولفه‌های تعامل علمی، بالندگی علمی، امانت‌داری علمی و اشتیاق علمی)، ارزش‌های ابزاری (با مولفه‌های اوقات فراغت، ارتقاء و پیشرفت، احترام و منزلت، توجه به منافع جمعی و قانون‌مداری)، ارزش‌های غایی (با مولفه‌های توجه به عقاید مذهبی، آزادی علمی، آزادی عملی، خودفهمی حرفه‌ای، پویایی علمی، تفکر انتقادی و آینده‌نگری) و ارزش‌های ایمنی (با مولفه‌های امنیت شغلی و امنیت فکری) بود. مرزوقی، نوروزی و نیک‌خو (۱۳۹۱) ضمن پژوهشی درباره نظام ارزشی معلمان مدارس استثنایی به این نتیجه رسیدند که نظام ارزشی آنان به‌ترتیب شامل ارزش‌های جهان‌گرایی، امنیت، همنوایی، خوداتکایی، خیرخواهی، سنت، موفقیت، برانگیختگی، لذت‌طلبی و قدرت بود و در آنان تمایل به ارزش‌های فردی نسبت به ارزش‌اجتماعی، تمایل به محافظه‌کاری نسبت به علاقه‌مندی و آمادگی برای تغییر و تمایل به توجه به ماورای خود نسبت به توجه به تعالی خود بیشتر بود. لطف‌آبادی و نوروزی (۱۳۸۳) ضمن پژوهشی با عنوان نظریه‌پردازی و مقیاس‌سازی برای سنجش نظام ارزشی به این نتیجه رسیدند که برای نظام ارزشی دانش‌آموزان نوجوان ایران ده مولفه شامل ارزش‌های فردی، خانوادگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، هنری، علمی، دینی، ملی و

رویدادهای مختلف نیز می‌باشند (یون^۱، ۲۰۰۹). در واقع، ارزش‌ها چارچوب‌های ویژه‌ای برای افراد تعیین می‌کنند و مشخص می‌نمایند که فرد در هر موقعیتی چه رفتار و پاسخی را از خود نشان می‌دهد (باه و سی-ساوو^۲، ۲۰۱۸). ارزش‌ها حالت سلسله‌مراتبی دارند. یعنی افراد در یک مجموعه از ارزش‌ها دست به اولویت‌بندی می‌زنند و وقتی افراد ارزش‌های خود را بر اساس اهمیت مرتب می‌کنند، نظام ارزشی خود را مشخص می‌نمایند (ثورنبرگ و اگیوز^۳، ۲۰۱۳). ارزش‌ها را به شش طبقه ارزش‌های نظری، اقتصادی، زیبایی‌شناختی، اجتماعی، سیاسی و مذهبی تقسیم کردند (سوزا، کوتیان، پاندی، رائو و کالثور^۴، ۲۰۲۰). ده ارزش خیرخواهی، سنت، همنوایی، امنیت، قدرت، موفقیت، برانگیختگی، لذت‌طلبی، خوداتکایی و جهان‌گرایی باعث شکل‌گیری چهار تیپ ارزشی توجه به ماورای خود^۵، توجه به خود^۶، محافظه‌کاری^۷ و آمادگی برای تغییر^۸ شده و یک ساختار دو بعدی به‌وجود آورده است. بعد اول، آمادگی برای تغییر در برابر محافظه‌کاری می‌باشد. در این بعد ارزش‌هایی را که بر فکر و عمل مستقل خویش و طرف‌داری از تغییر تاکید می‌کند را در تضاد با ارزش‌هایی قرار می‌دهد که بر خودمحدودکنندگی تبعیت‌جویانه، حراست از رسوم سنتی و حفظ ثبات تاکید می‌کند. بعد دوم، توجه به خود در برابر توجه به ماورای خود می‌باشد. در این بعد ارزش‌هایی را که بر پذیرش دیگران به منزله افراد برابر با خود و علاقه‌مندی به رفاه آنها تاکید می‌کند را در تضاد با ارزش‌هایی قرار می‌دهد که بر پیگیری موفقیت شخصی خویش و سلطه بر دیگران تاکید می‌کند (شهریاری‌پور، امین‌بیدختی، محمدی‌فر و کیانی، ۱۳۹۶).

پژوهشی درباره نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه یافت نشد و درباره الگوی نظام ارزشی پژوهش‌های بسیار اندکی انجام شده است که در ادامه نتایج مهم‌ترین آنها تشریح

5 . Self-Transcendence
6 . Self-Enhancement
7 . Conservation
8 . Openness to Change

1 . Yoon
2 . Bah & Sey-Sawo
3 . Thornberg & Oguz
4 . Souza, Kotian, Pandey, Rao & Kalthur

تهران در سال تحصیلی ۴۰۰-۱۳۹۹ به تعداد ۲۹۳۴ نفر بودند که بر اساس فرمول کوکران حجم نمونه ۱۹۶ نفر برآورد که این تعداد با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. در روش نمونه‌گیری هدفمند، نمونه‌ها با توجه به ملاک‌هایی انتخاب می‌شوند که در پژوهش حاضر ملاک‌های ورود به مطالعه شامل تمایل جهت شرکت در پژوهش، حداقل تحصیلات فوق‌دیپلم، عدم وقوع رخداد‌های تنش‌زا مانند طلاق و مرگ نزدیکان در سه ماه گذشته، عدم اعتیاد و مصرف داروهای روان‌پزشکی مانند ضداضطراب و ضدافسردگی و عدم دریافت خدمات روانشناختی در سه ماه گذشته و ملاک‌های خروج از مطالعه شامل انصراف از پژوهش و عدم پاسخگویی به بیش از ده درصد گویه‌ها بود.

ابزار پژوهش

۱. **فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی:** فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی توسط محققان پژوهش حاضر ساخته شد و شامل سوال‌هایی درباره جنسیت، سن، سطح تحصیلات و سابقه خدمت بود.

۲. **پرسشنامه محقق ساخته نظام ارزشی دبیرستان‌ها:** پرسشنامه نظام ارزشی دبیرستان‌ها توسط محققان پژوهش حاضر ساخته شد. این ابزار ۶۰ سوال در ۷ مولفه خوداتکایی (۴ سوال)، جهان‌گرایی و خیرخواهی (۱۴ سوال)، موفقیت (۴ سوال)، مدیریت (۱۶ سوال)، قدرت (۴ سوال)، امنیت و همنوایی (۹ سوال) و سنت و انگیزش (۹ سوال) داشت که برای پاسخگویی به هر سوال از طیف لیکرت پنج گزینه‌ای از کاملاً مخالفم با نمره یک تا کاملاً موافقم با نمره پنج استفاده شد. نمره کل ابزار با مجموع نمره همه سوال‌ها و نمره هر مولفه با مجموع نمره سوال‌های همان مولفه محاسبه و نمره بالاتر حاکی از بیشتر داشتن آن ویژگی بود. روایی محتوایی پرسشنامه نظام ارزشی دبیرستان‌ها با نظر خبرگان تایید و پایایی کل آن با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به دست آمد.

روش اجرا

2. Researcher-Made Questionnaires of Value System of High Schools

جهانی شناسایی شد. سیسیوچ و شوارتز^۱ (۲۰۱۲) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که نظام ارزشی شامل پانزده ارزش خیرخواهی، سنت، فروتنی، هم‌نوایی، امنیت شغلی، امنیت شخص، قدرت، بلندپروازی، نشان‌دادن موفقیت، برانگیختگی، لذت‌طلبی، استقلال عمل، استقلال اندیشه، حافظت از محیط و نگرانی‌های اجتماعی بود.

ارزش‌ها حلقه اتصال فرهنگ هر قوم و ملتی با نسل آینده هستند و غفلت از این می‌تواند جوامع را با بحران هویت مواجه کند. ارزش‌ها به نظام اجتماعی هویت می‌بخشند و بنیان و سازنده نظام فرهنگی یک جامعه می‌باشند. همچنین، نوجوانان در هر جامعه‌ای به‌عنوان آینده‌سازان جامعه محسوب می‌شوند و کم‌توجهی به نظام ارزشی نوجوانان، ضعف هویت فرهنگی را در پی دارد (آزاد مرزآبادی، ۱۳۸۷). بنابراین، بررسی نظام‌های ارزشی و طراحی الگویی برای آن به‌ویژه در دانش‌آموزان اهمیت مضاعفی دارد و نتایج این مطالعه می‌توانند به متخصصان و برنامه‌ریزان نظام آموزش و پرورش کمک شایانی در بهبود نظام‌های ارزشی دانش‌آموزان داشته باشد. نکته حائز اهمیت دیگر اینکه، یکی از خلأها و کاستی‌های پژوهش‌های قبلی که پژوهش حاضر به‌دنبال بررسی آن است، طراحی الگوی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه می‌باشد. چون که هم پژوهش‌های اندکی درباره نظام ارزشی انجام شده و هم پژوهشی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه را بررسی نکرده و برای آن الگویی طراحی نکرده است. نظام‌های ارزشی نقش موثری در بهبود نظام‌های آموزشی از جمله نظام آموزش و پرورش دارند. بنابراین، هدف این مطالعه بررسی و ارائه الگوی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه بود.

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش مدیران و کارکنان دبیرستان‌های دخترانه شهر

1. Ciecuch & Schwartz

خواسته شد تا با نهایت دقت به ابزارهای پژوهش پاسخ دهند و سوالی را بدون پاسخ نگذارند. داده‌ها پس از گردآوری با ابزارهای فوق با روش تحلیل عاملی اکتشافی در نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS تحلیل شدند.

یافته‌ها

نرخ مشارکت در پژوهش ۱۰۰ درصد بود و تحلیل‌ها برای ۱۹۶ نفر از مدیران و کارکنان دبیرستان‌های دخترانه شهر تهران انجام شد. نتایج فراوانی و درصد فراوانی اطلاعات جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش حاضر در جدول ۱ ارائه شد که بر اساس آن بیشتر نمونه‌ها زن (۱۲۶ نفر معادل ۶۴/۲۹٪) و دارای سن ۳۱-۴۰ سال (۸۷ نفر معادل ۴۴/۳۹٪)، سطح تحصیلات لیسانس (۹۲ نفر معادل ۴۶/۹۴٪) و سابقه خدمت ۶-۱۰ سال (۷۰ نفر معادل ۳۵/۷۱٪) بودند. نتایج میانگین و انحراف معیار نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه پژوهش حاضر در جدول ۱ ارائه شد.

روش اجرای پژوهش این‌گونه بود که پس از تصویب پروپوزال اقدام به طراحی و ساخت ابزارهای پژوهش شد که فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی شامل چهار سوال جنسیت، سن، تحصیلات و سابقه بود و پرسشنامه نظام ارزشی دبیرستان‌ها بر اساس پژوهش‌ها و ابزارهای موجود برای نظام ارزشی و مصاحبه با ۲۵ نفر از خبرگان ساخته شد. شاخص‌های روانسنجی اولیه پرسشنامه بررسی و مورد تایید قرار گرفت. در مرحله بعد نمونه‌گیری انجام و برای نمونه‌ها هم اهمیت و هم ضرورت پژوهش بیان و ملاحظات اخلاقی برای آنها تشریح شد. از جمله مهم‌ترین ملاحظات اخلاقی می‌توان به رعایت حق بی‌نام بودن ابزارها، محرمانه ماندن اطلاعات مشارکت‌کننده، اختیاری بودن شرکت در پژوهش، در اختیار گذاشتن نتایج پژوهش برای مشارکت‌کنندگان و غیره اشاره کرد. پس از بیان مطالب فوق، موافق نمونه‌ها یعنی مدیران و کارکنان دبیرستان‌های دخترانه شهر تهران جهت شرکت در پژوهش و تکمیل ابزارهای پژوهش اخذ شد و از آنها

جدول ۱. نتایج میانگین و انحراف معیار نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه پژوهش حاضر

متغیر	تعداد سوال	میانگین	انحراف معیار
خوداتکایی	۴ سوال	۱۷/۷۸	۱/۶۹
جهان‌گرایی و خیرخواهی	۱۴ سوال	۵۶/۵۲	۶/۶۶
موفقیت	۴ سوال	۱۷/۸۰	۱/۳۴
مدیریت	۱۶ سوال	۷۳/۰۵	۶/۲۲
قدرت	۴ سوال	۱۷/۴۹	۱/۲۹
امنیت و همنوایی	۹ سوال	۴۳/۶۳	۲/۴۳
سنت و انگیزش	۹ سوال	۳۲/۶۳	۴/۱۶

سوال‌ها بالاتر از ۰/۵۰ بود و هیچ سوالی از پرسشنامه ۶۰ سوالی حذف نشد.

نتایج بار عاملی هر یک از سوال‌های نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه پژوهش حاضر در جدول ۲ ارائه شد که بر اساس آن بار عاملی همه

جدول ۲. نتایج بار عاملی هر یک از سوال‌های نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه پژوهش حاضر

بار عاملی	سوال	بعد
۰/۷۰	خلاقیت شغلی	خوداتکایی (۴ سوال)
۰/۸۰	استقلال در انجام وظایف شغلی	
۰/۸۰	آزادی عمل در اهداف شغلی	
۰/۸۱	علاقه به کشف وقایع	
۰/۶۰	رعایت ادب و نزاکت در محیط کاری	

۰/۶۳	وفاداری به تعهدات شغلی	جهان‌گرایی و خیرخواهی (۱۴ سوال)
۰/۶۱	توجه به احساسات کارکنان و معنویات سازمانی	
۰/۷۲	عدالت و برابری بین کارکنان	
۰/۷۴	گذشت در کارها	
۰/۷۲	اثربخش بودن وظایف شغلی	
۰/۶۴	مسئولیت‌پذیری	
۰/۶۲	مدیریت تعارضات و نظم و هماهنگی بین کارکنان	
۰/۷۶	توجه به خواسته‌های کارکنان و روابط دوستانه در کار	
۰/۷۵	هدفمند بودن کارها	
۰/۷۴	افزایش دانش شغلی و اشتیاق در انجام به‌موقع کارها	
۰/۵۳	صداقت در گفتار و اعمال	
۰/۵۴	رعایت حقوق کارکنان و توجه به آینده آنان	
۰/۷۲	بهره‌گیری از ایده‌های نوین و نوظهور	
۰/۸۰	ایجاد فرصت رشد و ترقی	موفقیت (۴ سوال)
۰/۸۱	افزایش توان نفوذ کارکنان در مدرسه	
۰/۹۱	توانمندسازی کارکنان	
۰/۹۰	هموارسازی مسیر دستیابی به اهداف	
۰/۸۱	توانایی تفکر عقلانی و قدرت استدلال	مدیریت (۱۶ سوال)
۰/۸۳	مهارت الهام‌بخشی به دانش‌آموزان از طریق افراد الگو	
۰/۸۳	توانایی برنامه‌ریزی و سازماندهی درس	
۰/۹۰	توانایی مدیریت کلاس	
۰/۸۴	توانایی ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان	
۰/۸۳	توانایی استفاده بهینه از زمان	
۰/۷۷	توانایی درگیر کردن دانش‌آموزان برای کمک به تدریس و یادگیری مادام‌العمر	
۰/۷۱	توانایی استفاده از روش‌های کار مشارکتی در کلاس و با والدین	
۰/۸۷	توانایی ارتباط با همکاران و تشریک مساعی با آنان	
۰/۸۱	توانایی تعامل انسانی مناسب با دانش‌آموزان و همکاران	
۰/۸۳	توانایی خلق، انتخاب، ارزیابی و استفاده از منابع مدرسه و جامعه برای پیشرفت دانش‌آموزان	
۰/۶۷	توانایی تحلیل و ارزیابی فعالیت‌ها و تقویت اثربخشی آنها	
۰/۸۱	توانایی خلق روش‌های جدید در روش‌های آموزشی	
۰/۸۳	مهارت‌های قدرت بیان و گوش دادن به اظهارنظرهای دانش‌آموزان	
۰/۸۳	توانایی پرورش خودشکوفایی، شخصیت و مسئولیت شهروندی	
۰/۹۰	بازخوردهای منظم به دانش‌آموزان و والدین برای هدایت پیشرفت تحصیلی	
۰/۸۴	کنترل و تسلط بر وظایف شغلی و محیط کاری	قدرت (۴ سوال)
۰/۸۰	توجه به شأن شغلی و پیشرفت شغلی کارکنان	
۰/۹۰	توانایی و اقتدار در تصمیم‌گیری	
۰/۹۷	حفظ حرمت دیگران	امنیت و همنوایی (۹ سوال)
۰/۸۰	اطاعت‌پذیری و تعهد کارکنان به مدرسه	
۰/۸۲	نظم و انضباط شغلی	
۰/۹۰	سلامت در محیط کاری	
۰/۸۲	تفویض اختیار	
۰/۸۷	سادگی در دستورات شغلی	
۰/۸۰	ایمنی و امنیت شغلی	
۰/۹۴	رعایت احترام در بین کارکنان	

۰/۹۰	توجه به نیازهای کارکنان	
۰/۸۰	احترام به زیردستان	
۰/۸۱	توجه به علایق شغلی کارکنان مدرسه	سنت و انگیزش (۹ سوال)
۰/۸۲	احترام به قوانین کاری	
۰/۹۰	اعتدال و میانه‌روی در مدرسه	
۰/۷۰	تواضع و فروتنی در مراوده‌های کاری	
۰/۸۰	ارتقای جایگاه شغلی کارکنان	
۰/۸۱	درگیری شغلی و مشارکت بالا در کارها	
۰/۷۰	ایجاد هیجان در محیط کاری	
۰/۷۰	تنوع شغلی در مدرسه	
۰/۷۴	ایجاد فرصت ریسک به کارکنان مدرسه	

امنیت و هم‌نوایی و سنت و انگیزش بود که بار عاملی همه آنها بالاتر از ۰/۵۰، میانگین واریانس استخراج‌شده همه آنها بالاتر از ۰/۶۰ و پایایی همه آنها با روش آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷۰ به دست آمد.

نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه پژوهش حاضر در جدول ۳ ارائه شد که بر اساس آن نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه دارای ۷ مولفه خوداتکایی، جهان‌گرایی و خیرخواهی، موفقیت، مدیریت، قدرت،

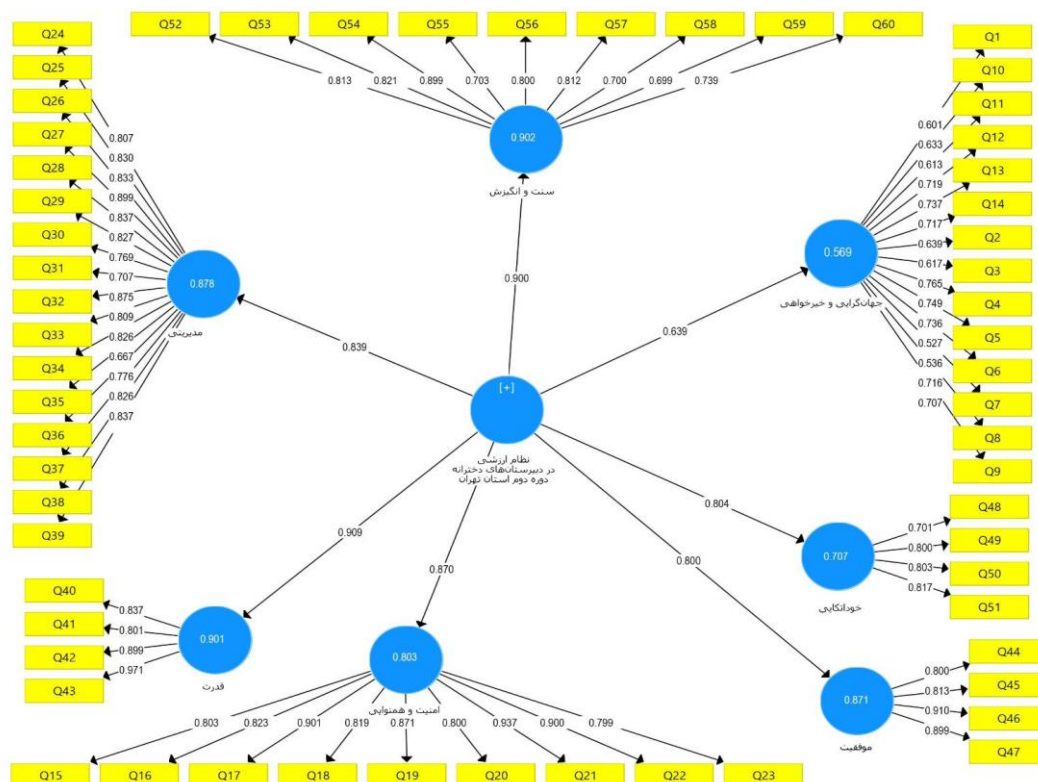
جدول ۳. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه پژوهش حاضر				
متغیر	تعداد سوال	بار عاملی	میانگین واریانس استخراج‌شده	آلفای کرونباخ
خوداتکایی	۴ سوال	۰/۷۱	۰/۷۹	۰/۸۵
جهان‌گرایی و خیرخواهی	۱۴ سوال	۰/۵۷	۰/۶۴	۰/۹۲
موفقیت	۴ سوال	۰/۸۷	۰/۷۶	۰/۷۴
مدیریت	۱۶ سوال	۰/۸۹	۰/۹۳	۰/۹۲
قدرت	۴ سوال	۰/۹۰	۰/۹۵	۰/۷۰
امنیت و هم‌نوایی	۹ سوال	۰/۸۰	۰/۷۶	۰/۸۶
سنت و انگیزش	۹ سوال	۰/۹۰	۰/۸۳	۰/۷۳

خوداتکایی، جهان‌گرایی و خیرخواهی، موفقیت، مدیریت، قدرت، امنیت و هم‌نوایی و سنت و انگیزش تاثیر مستقیم و معنادار داشت ($P < 0/05$).

نتایج ضریب مسیر و معناداری الگوی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه پژوهش حاضر در شکل ۱ و جدول ۵ ارائه شد که بر اساس آن نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه بر هر هفت مولفه

جدول ۴. نتایج ضریب مسیر و معناداری الگوی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه پژوهش حاضر				
ردیف	مسیر	ضریب مسیر	معناداری	نتیجه
۱	مسیر نظام ارزشی بر خوداتکایی	۰/۸۰	$< 0/05$	تایید
۲	مسیر نظام ارزشی بر جهان‌گرایی و خیرخواهی	۰/۶۳	$< 0/05$	تایید
۳	مسیر نظام ارزشی بر موفقیت	۰/۸۰	$< 0/05$	تایید
۴	مسیر نظام ارزشی بر مدیریت	۰/۸۳	$< 0/05$	تایید
۵	مسیر نظام ارزشی بر قدرت	۰/۹۰	$< 0/05$	تایید
۶	مسیر نظام ارزشی بر امنیت و هم‌نوایی	۰/۸۷	$< 0/05$	تایید
۷	مسیر نظام ارزشی بر سنت و انگیزش	۰/۹۰	$< 0/05$	تایید

شکل ۱. نتایج ضریب مسیر و معناداری الگوی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه

و همکاران (۱۳۹۱)، لطف‌آبادی و نوروزی (۱۳۸۳) و

سیسیوچ و شوارتز (۲۰۱۲) بودند.

در تفسیر یافته‌های این مطالعه می‌توان گفت که ارزش به اموری اطلاق می‌شود که برای اعضای یک گروه اهمیت دارند و آرمان مشترک اعضای گروه هستند. ارزش‌های یک جامعه غالباً از هنجارهای آن جامعه دفاع و اجازه ظهور و بروز هنجارهای نامطلوب و ناپسند را نمی‌دهند. مهم‌ترین وظیفه تربیتی نظام آموزش و پرورش رشد شخصیت و تحکیم هویت و نظام ارزشی ملی، دینی و انسانی است و اگر این نظام آموزشی بخواهد نظام ارزشی دانش‌آموزان را بهبود ببخشد و به اعتلاء برساند باید آنان را برای زندگی در عصر فعلی و آتی آماده کند. چون که بررسی تغییرها و تحول‌های جهان در دهه‌های اخیر نشان می‌دهد که تغییرها و تحول‌های مستمر و عمیقی در ارزش‌ها، باورها و سبک‌زندگی مردم جهان رخ داده و گسترش جهانی این تغییرها و تحول‌ها همواره با دامنه و شدت بیشتری به وقوع می‌پیوندد. برای اینکه بین دانش‌آموزان مهارت‌های مشترک شهروندی متناسب با هویت فرهنگی و دینی شکل بگیرد، باید آنان با تمام

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی نظام‌های ارزشی دانش‌آموزان جهت بهبود نظام‌های آموزشی اهمیت زیادی دارد و بر همین اساس، هدف این مطالعه بررسی و ارائه الگوی نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه بود. یافته‌های این مطالعه نشان داد که نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه دارای ۷ مولفه خوداتکایی، جهان‌گرایی و خیرخواهی، موفقیت، مدیریت، قدرت، امنیت و همنوایی و سنت و انگیزش بود که بار عاملی همه آنها بالاتر از ۰/۵۰، میانگین واریانس استخراج‌شده همه آنها بالاتر از ۰/۶۰ و پایایی همه آنها با روش آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷۰ به دست آمد. همچنین، نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه بر هر هفت مولفه خوداتکایی، جهان‌گرایی و خیرخواهی، موفقیت، مدیریت، قدرت، امنیت و همنوایی و سنت و انگیزش تاثیر مستقیم و معنادار داشت. یافته‌های این مطالعه از جهاتی همسو با یافته‌های مطالعه‌های پرنیان و همکاران (۱۳۹۹)، مرزوقی

دبیرستان‌های و سایر دوره‌های تحصیلی اشاره کرد. نتایج این مطالعه حاکی از نقش موثر نظام ارزشی دبیرستان‌های دخترانه دوره دوم متوسطه بر هر هفت مولفه خوداتکایی، جهان‌گرایی و خیرخواهی، موفقیت، مدیریت، قدرت، امنیت و همنوایی و سنت و انگیزش بود. این نتایج برای مدیران، متخصصان، مسئولان و برنامه‌ریزان نظام‌های آموزشی به‌ویژه نظام آموزش و پرورش تلویحات کاربردی بسیاری دارد و آنان بر اساس نتایج این مطالعه می‌توانند گام موثری در جهت بهبود نظام ارزشی دبیرستان‌ها بردارند. برای این منظور آنان می‌توانند برنامه‌هایی برای بهبود هر یک از مولفه‌های خوداتکایی، جهان‌گرایی و خیرخواهی، موفقیت، مدیریت، قدرت، امنیت و همنوایی و سنت و انگیزش طراحی و اجرا نمایند.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از اساتید پژوهش حاضر و همه مدیران و کارکنان دبیرستان‌های دخترانه شهر تهران شرکت‌کننده در پژوهش حاضر تشکر می‌گردد.

تعارض منافع

این مطالعه با هزینه شخصی نویسنده اول انجام و بین نویسندگان تضاد منافی وجود ندارد.

منابع

- Ataei Kachouei, P., Ansari, E., & Kianpour, M. (2017). The sociological analysis of the effect of using virtual space on the value system of people in families (comparison of urban and rural areas of Isfahan). *Urban Sociological Studies*, 7(22), 157-178. (In Persian)
- Azad Marzabadi, E. (2008). The relationship between family values and adolescent values system. *Journal of Behavioral Sciences*, 2(2), 117-126. (In Persian)
- Azionya, C., Oksitycz, A., & Benecke, D. R. (2019). A model for value based public relations education in a diverse and poly-contextual

میراث فرهنگی و هویت دینی و انسانی آشنا باشند. برای این منظور نیاز است که فهم خود از فلسفه آموزش و پرورش و مناسب‌سازی آن با زندگی در عصر حاضر و به تبع آن برنامه‌های آموزشی و درسی، کتاب‌های درسی، روش‌های تدریس و تربیت معلمان را مورد بازنگری قرار دهیم. علاوه بر آن، باید خودمان را به تفکر نقاد، حل مسئله و تفکر مراقبت‌کننده مجهز سازیم و دانش‌آموزان را با آنها تربیت کنیم و به آنها بیاموزیم که با یادگیری تفکر منطقی، نقادی و تعمقی می‌توانند تصمیم‌گیری مناسبی داشته باشند و بدانند که چه چیزهایی را باور کنند و چه چیزهایی را باور نکنند. بنابراین، برای داشتن نظام ارزشی مناسب در دبیرستان‌ها و داشتن نظامی که هر هفت مولفه خوداتکایی، جهان‌گرایی و خیرخواهی، موفقیت، مدیریت، قدرت، امنیت و همنوایی و سنت و انگیزش را داشته باشد، باید بتوان بین سه نهاد خانه، مدرسه و جامعه ارتباط برقرار کرد و هر سه نهاد به‌صورت هماهنگ و هم‌راستا به دنبال ارتقای هر هفت مولفه نظام ارزشی دانش‌آموزان دبیرستان‌ها عمل نمایند.

یکی از محدودیت‌های این مطالعه استفاده از مدیران و کارکنان دبیرستان‌های دخترانه شهر تهران بود که ممکن است به برخی دلایل مانند محیط فرهنگی و تفاوت‌های محیطی با دیگر جوامع نماینده واقعی کل افراد نباشد و اگر از مدیران و کارکنان سایر سازمان‌ها یا حتی از اولیای دانش‌آموزان یا دیگر گروه‌ها استفاده شود، احتمالاً نتایج متفاوت خواهد بود. محدودیت‌های مهم دیگر محدودیت روش‌شناختی و استفاده از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی (هدفمند) و عدم همکاری یا همکاری پایین برخی مدیران و کارکنان و ناتوانی پژوهشگران در کنترل متغیرهای مزاحم و مداخله‌گر از جمله تفاوت‌های فردی مثل هوش، جنسیت یا تحصیلات بود. بنابراین، انجام پژوهش توسط مدیران و کارکنان سایر شهرها، اولیای دانش‌آموزان، انجام پژوهش درباره ارائه الگوی نظام ارزشی دبیرستان‌های پسرانه دوره دوم متوسطه، پژوهش درباره ارائه الگوی نظام ارزشی دانش‌آموزان ابتدایی، دبیرستان‌های دوره اول متوسطه و حتی دانشگاه‌ها می‌تواند نتایج مفیدی در پی داشته باشد. به‌عنوان آخرین پیشنهاد پژوهشی می‌توان به بررسی و سنجش وضعیت موجود نظام ارزشی

- mental health and academic self-efficacy of female high school students. *Bi-Quarterly Journal of Studies and Psychological News in Adolescents and Youth*, 2(2), 188-198. (In Persian)
- Moosivand, M. (2020). Gender differences in students' value system, engagement, social competence, and cognitive styles. *Journal of Women Social and Psychological Studies*, 18(3), 7-36. (In Persian)
- Nunan, D., & Di Domenico, M. L. (2022). Value creation in an algorithmic world: Towards an ethics of dynamic pricing. *Journal of Business Research*, 150, 451-460.
- Parnian, A., Fadavi, M., & Gholizadeh, A. (2020). Identification of the value system components of the faculty members of Islamic Azad University in academic culture. *Journal of New Approaches in Educational Administration*, 11(3), 147-166. (In Persian)
- Shahryaripour, R., Amin Bidakhti, A., Mohammadifar, M., & Kiani, K. (2018). The impact of university atmosphere and value system on students' tendency to migration from Iran: The study of Semnan University students. *Journal of Social Problems of Iran*, 8(2), 99-120. (In Persian)
- Silic, I., Dulcic, Z., & Visic, M. (2013). Values and the value system of the youth, using the example of student population: Comparison of Germany and Croatia. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 7(1), 50-59.
- Souza, A. D., Kotian, S. R., Pandey, A. K., Rao, P., & Kalthur, S. G. (2020). Cadaver as a first teacher: A module to learn the ethics and values of cadaveric dissection. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, 15(2): 94-101.
- Thornberg, R., & Oguz, E. (2013). Teachers' views on values education: A qualitative study in Sweden and Turkey. *International Journal of Educational Research*, 59, 49-56.
- Yoon, C. (2009). The effects of national culture values on consumer acceptance of e-commerce: Online shoppers in China. *Information & Management*, 46(5), 294-301.
- society. *Public Relations Review*, 45(3), 101767.
- Bah, H. T., & Sey-Sawo, J. (2018). Teaching and practicing nursing code of ethics and values in the Gambia. *International Journal of Africa Nursing Sciences*, 9, 68-72.
- Baiden, P., Szlyk, H. S., Cavazos-Rehg, P., Onyeaka, H. K., Peoples, J. E., & Kasson, E. (2022). Use of electronic vaping products and mental health among adolescent high school students in the United States: The moderating effect of sex. *Journal of Psychiatric Research*, 147, 24-33.
- Castiglione, C., Rampullo, A., & Licciardello, O. (2014). High school students' value system. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 141, 1330-1334.
- Cieciuch, J., & Schwartz, S. H. (2012). The number of distinct basic values and their structure assessed by PVQ-40. *Journal of Personality Assessment*, 94(3), 321-328.
- Ergeneli, A., Gohar, R., & Temirbekova, Z. (2007). Transformational leadership: Its relationship to culture value dimensions. *International Journal of Intercultural Relations*, 31(6), 703-724.
- Holtschlag, C., Morales, C. E., Masuda, A. D., & Maydeu-Olivares, A. (2013). Complementary person-culture values fit and hierarchical career status. *Journal of Vocational Behavior*, 82(2), 144-153.
- Jiang, Y., Kim, S. I., & Bong, M. (2020). The role of cost in adolescent students' maladaptive academic outcomes. *Journal of School Psychology*, 83, 1-24.
- Lotfabadi, H., & Nowroozi, V. (2004). Theory-making and scale-creating for assessing the value system of high school students. *Quarterly Journal of Educational Innovations*, 3(1), 33-58. (In Persian)
- Marzooghi, R., Norozi, N., & Nickhoo, M. E. (2013). Investigation of the value system of Bushehr exceptional schools teachers. *Journal of Exceptional Children*, 12(4), 67-80. (In Persian)
- Mirhoseini, F., Shirazi, M., & Karbalei Herafte, F. S. (2022). Teaching choice theory on increasing